

C-CYCLUS DRIEËNTWINTIGSTE ZONDAG DOOR HET JAAR

- Eerste lezing: Wijsheid 9,13-19
- Tweede lezing: Filemon 9b-10.12-17
- Evangelielezing: Lucas 14,25-33
- Commentaar: Wie niet geeft wat hij heeft...

WIJSHEID 9, 13-19

Eerste lezing uit het Boek der Wijsheid

Wie van de mensen kan Gods plan doorgronden,
wie ontdekken wat de Heer wil?

De gedachten der stervelingen zijn immers onzeker,
en twijfelachtig onze berekeningen.

Het vergankelijke lichaam is een last voor de ziel,
en onze aardse gebondenheid belemmert de beweeglijke geest.

Wij begrijpen amper de dingen van deze wereld,
en wat voor de hand ligt kost ons nog moeite;
hoe zouden we dan het hemelse verstaan?

Wie zou uw wil kunnen kennen,
als Gij hem het inzicht niet geeft,
en uw heilige Geest niet van boven zendt?

Zo alleen kunnen de mensen op aarde rechte wegen gaan,
leren zij kennen wat U welgevallig is,
en worden zij door de wijsheid gered.

FILEMON 9B-10.12-17

Tweede lezing uit de brief van de heilige apostel Paulus aan Filemon

Dierbare,

Paulus is het die u schrijft, een oud man,
nu bovendien een gevangene van Christus Jezus,
en mijn verzoek geldt het kind

dat ik hier in de gevangenis voor de Heer heb gewonnen,

ik bedoel Onesimus.
Ik stuur hem terug naar u
en met hem heel mijn liefde.
Gaarne had ik hem hier gehouden
als uw plaatsvervanger,
om voor mij te zorgen
in mijn gevangenschap voor het evangelie.
Maar ik wil niets doen zonder uw instemming,
ik wil niets afdwingen:
uw goedheid moet zich spontaan kunnen uiten!
Misschien was dat wel de reden
waarom hij een tijd lang bij u is weg geweest:
dat ge hem voorgoed terug zoudt krijgen,
nu niet meer als slaaf,
maar als veel meer dan een slaaf,
als een geliefde broeder.
Dat is hij voor mij al helemaal,
hoeveel meer dan voor u,
als mens en als christen.
Als gij u dus met mij verbonden voelt,
heet hem dan welkom zoals ge het mij zoudt doen.

LUCAS 14,25-33

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Lucas

Grote mensen menigten trokken met Jezus mee.
Hij wendde zich tot hen en zei:
'Wie mij volgt, maar niet breekt met zijn vader en moeder
en vrouw en kinderen en broers en zusters,
ja zelfs met zijn eigen leven,
kan niet mijn leerling zijn.
Wie niet zijn kruis draagt en mij op mijn weg volgt,

kan niet mijn leerling zijn.

Want wie van jullie die een toren wil bouwen
gaat niet eerst de kosten berekenen,
om te zien of hij wel genoeg heeft voor de bouw?

Als hij het fundament gelegd heeft maar de bouw niet kan voltooien,
zal iedereen die dat ziet hem uitlachen
en zeggen: "Die man begon te bouwen,
maar het karwei afmaken kon hij niet."

En welke koning die eropuit trekt
om met een andere koning oorlog te voeren,
zal niet eerst bij zichzelf te rade gaan
of hij wel met tienduizend man kan optrekken
tegen iemand die met twintigduizend man tegen hem oprukt?

Als hij dat niet kan, stuurt hij eerst,
wanneer de troepen nog ver van elkaar verwijderd zijn,
een gezant om naar de voorwaarden voor vrede te vragen.

Zo geldt ook voor jullie:

wie geen afstand doet van al zijn bezittingen,
kan mijn leerling niet zijn.

COMMENTAAR BIJ DE LEZINGEN

Jean Bastiaens

Wie niet geeft wat hij heeft...

Deze zondag heeft voor ons een verrassing in petto: we krijgen de kleinste brief van Paulus als onderdeel van het liturgisch menu. Die brief is gericht aan een zekere Filemon, een waarschijnlijk niet onbemiddeld man, die zijn huis openstelt voor bijeenkomsten van de Jezusvolgelingen. De brief is dus gericht aan Filemon én aan zijn huiskerk, zoals uit het opschrift blijkt. Als man van have en goed, had Filemon ook slaven opgenomen in zijn huishouding. En een van die slaven, een zekere Onesimus, was om een reden die ons niet duidelijk wordt gevluht, en heeft zijn toevlucht gezocht bij Paulus, die op dat moment gevangen genomen is omwille van zijn verkondiging van het evangelie. Door de gesprekken die Paulus met Onesimus voert, voelt die zich aangetrokken tot het evangelie, en hij laat zich dopen. Zo werd hij, die een slaaf was, opgenomen in een gemeenschap van gelijkwaardige broeders en zusters. Maar het was natuurlijk niet zo dat Paulus de sociale verbanden zomaar op eigen gezag op losse schroeven kon zetten. Voor hem betekende het geloof in Jezus, dat er voortaan geen onderscheid meer was

tussen een slaaf en een vrije (Galaten 3,28), maar daarmee was de slavernij als maatschappelijk instituut niet opgeheven.

Paulus schrijft de brief aan Filemon met de vraag om Onesimus opnieuw in zijn huis op te nemen. We kennen het conflict tussen Filemon en Onesimus niet, maar de eerste moet uiteraard behoorlijk verbolgen zijn geweest over het weglopen van zijn slaaf – waarop trouwens zware sancties stonden. Paulus wil Filemon voor zich winnen, en hem laten aanvoelen dat hij moreel verplicht is om Onesimus weer te ontvangen, ‘nu niet meer als slaaf, maar als veel meer dan een slaaf, als een geliefde broeder’. We beseffen amper hoe radicaal het engagement was van iemand die toetrad tot de beweging van de Jezusvolgelingen. In deze parel van een brief laat Paulus ons iets van die radicaliteit aanvoelen.

Over radicaliteit gaat het ook in de evangelielezing. Jezus vraagt zijn leerlingen drie dingen die essentieel zijn in de navolging: het opgeven van de familiebanden (1), het breken met het eigen leven zoals men dat tot dusver geleid heeft en het opnemen van het eigen kruis (2), en ten slotte het afstand doen van zijn bezittingen (3). In welke context zegt Jezus dit? Uit de aanhef van de lezing blijkt dat Jezus ‘op tocht’ is en dat er talloze mensen met Hem meetrokken. Waarheen gaat de weg van Jezus? Naar Jeruzalem, en op weg naar die stad zal Jezus zijn kruis, zonder het af te geven, blijven dragen. Donkere wolken trekken zich samen boven het hoofd van Jezus en de groep die Hem omringt. Kunnen ze dit volhouden? Beseffen ze wat deze weg van hen vragen zal?

Jezus wil zijn leerlingen voorbereiden op wat komen moet, en Hij doet dit in scherpe, profetische taal. Zo’n taal choqueert, voelt aan als een klap in het gezicht. En dat is precies wat Jezus beoogt: Hij wil ons uit de droom helpen, Hij wil ons wakker maken en ons doen realiseren wat de consequenties kunnen zijn als we met Hem op weg gaan. Met twee voorbeeldverhalen – die beide tot het genre van de wijsheid behoren – maakt Hij duidelijk aan welke gevaren iemand zichzelf blootstelt wanneer zijn keuze voor het volgen van Jezus niet weldoordacht is.

Het eerste voorbeeld betreft een man of vrouw die een groot bouwproject onder handen wil nemen. Daar komt heel wat bij kijken: het inschakelen van een architect, van aannemers, een goede planning en fasering van het werk. De kosten van zo’n onderneming zijn niet gering, en daarbij moeten ook de nodige risico’s ingecalculereerd worden. Is dat project haalbaar? Zal ik in staat zijn om het tot een goed einde te brengen? Dit ‘grote bouwproject’ staat voor de navolging van Jezus en het leiden van een evangelisch leven. Het is aangewezen de beeldspraak op een meditatieve manier toe te passen op mijn eigen keuze om christen te zijn. Het tweede voorbeeld is robuuster, krijgshaftiger: een koning wil ten oorlog trekken, maar zal dit niet doen zonder eerst goed te rade te gaan bij zichzelf en bij anderen of hij wel de slagkracht heeft om dit avontuur te laten resulteren in een overwinning. Desnoods beraadt hij zich erover onder welke voorwaarden er toch nog sprake kan zijn van een zo gunstig mogelijk resultaat.

Op de een of andere manier tonen deze voorbeelden ook de nuchtere kant van Jezus’ visie op het leiden van een leven in navolging van Hem. De voorbeelden verrassen ons. We voelen dat Jezus ons met behulp van verschillende middelen tot nadenken wil stemmen. Niet om ons te remmen, maar om ons meer slagkracht te geven.